



Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

2 päivänä maaliskuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95 — Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaaminen — 3 artikla — Asetus (ETY) N:o 3665/87 — 11 artikla —
Perusteettomasti myönnetyn vientituen takaisin periminen — Asetus (ETY) N:o 3002/92 — 5 a artikla — Perusteettomasti vapautettu vakuus — Eräntyneet korot — Vanhentumisaika —
Määräajan alkamisajankohta — Määräajan katkeaminen — Enimmäisraja — Pidempi määräaika —
Soveltuvuus

Asiassa C-584/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka tribunal administratif de Melun (Melunin hallinto-oikeus, Ranska) on esittänyt 5.11.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.11.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Glencore Céréales France

vastaan

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.6.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Glencore Céréales France, edustajinaan F. Citron ja S. Le Roy, avocats,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, S. Ghiandoni ja A. Daly,

— Euroopan komissio, asiamiehinään A. Bouquet, J. Baquero Cruz ja G. von Rintelen,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.9.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 (EYVL 1995, L 312, s. 1) 3 artiklan, maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27.11.1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL 1987, L 351, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 18.3.1997 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 495/97 (EYVL 1997, L 77, s. 12) (jäljempänä asetus N:o 3665/87), 11 artiklan ja interventiota peräisin olevien tuotteiden käytön ja/tai määräpaikan tarkastamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 16.10.1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3002/92 (EYVL 1992, L 301, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna 26.4.1996 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 770/96 (EYVL 1996, L 104, s. 13) (jäljempänä asetus N:o 3002/92), 5 a artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Glencore Céréales France (jäljempänä Glencore) ja Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) (maatalous- ja kalastustuotteiden kansallinen virasto) ja joka koskee kyseisen yhtiön perusteettomasti saamiin vientitukiin liittyvien korkojen maksamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 2988/95

- 3 Asetuksen N:o 2988/95 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

” – – on – – tärkeää torjua [unionin] taloudellisia etuja vahingoittavat toimet kaikilla aloilla”

- 4 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. [Unionin] taloudellisten etujen suojaamiseksi annetaan yleinen säännöstö [unionin] oikeuteen kohdistuvia väärinkäytöksiä [koskevista] yhtenäisistä tarkastuksista sekä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista.

2. Väärinkäytösten tunnusmerkit toteuttaa jokainen [unionin] oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkominen, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko [unionin] yleiselle talousarviolle tai [unionin] hoidossa oleville talousarvioille, joko suoraan [unionin] puolesta kannettujen omien varojen vähenemisen tai lakkaamisen taikka perusteettoman menon takia.”

- 5 Kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Seuraamusmenettelyn vanhentumisaika on neljä vuotta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta väärinkäytöksestä. Alakohtaisissa säännöstoissa voidaan kuitenkin säätää lyhyemmästä määräajasta, joka ei saa olla kolmea vuotta lyhyempi.

Jatkuvien tai toistuvien väärinkäytösten osalta vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona väärinkäyttö on päättynyt. – –

Seuraamusmenettelyn vanhentuminen keskeytyy, kun toimivaltainen viranomaisantaa asianomaiselle henkilölle tiedoksi tutkimuksen tai menettelyn vireilletulon, joka liittyy väärinkäytökseen. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta keskeytettävästä toimesta.

Vanhentumisajaksi päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona kaksinkertaisen vanhentumisajan pituinen aika päättyy ilman, että toimivaltainen viranomaisena on määrännyt seuraamuksesta, paitsi niissä tapauksissa, joissa hallinnollinen menettely on keskeytetty 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Hallinnollisesta seuraamuksesta annetun päätöksen täytäntöönpanoaika on kolme vuotta. Tämä aika alkaa siitä päivästä, jona päätöksestä tulee lopullinen.

Keskeyttämiseen ja lykkäämiseen sovelletaan kansallisen lainsäädännön asianomaisia säännöksiä.

3. Jäsenvaltiot säilyttävät mahdollisuuden soveltaa tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä pitempää määräaika.

6 Asetuksen N:o 2988/95 II osaston otsikko on ”Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset”. Tämä otsikko sisältää mainitun asetuksen 4 artiklan, jonka 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Kaikista väärinkäytöksistä seuraa yleensä perusteettomasti saadun etuuden periminen takaisin siten, että

— veloitetaan maksamaan velkana olevat tai perusteettomasti saadut summat,

— takuu, joka on annettu myönnetyn etuuden hakemuksen tueksi tai ennakkomaksua saataessa, määrätään kokonaan tai osittain menetetyksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen rajoitetaan saadun etuuden takaisinperimiseen, lisätynä, jos tästä on säädetty, koroilla, jotka voidaan määrittellä kiinteästi.”

7 Saman asetuksen 5 artiklassa säädetään hallinnollisista seuraamuksista, jotka voivat seurata tahallista tai huolimattomuudesta johtuvista väärinkäytöksistä.

Asetus N:o 3665/87

8 Asetus N:o 3665/87 kumottiin ja korvattiin maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15.4.1999 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 800/1999 (EYVL 1999, L 102, s. 11, ja oikaisu EYVL 1999, L 180, s. 53). Pääasiaan sovelletaan kuitenkin vielä asetusta N:o 3665/87.

9 Asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”– jos tukea on maksettu perusteettomasti, tuensaajan on palautettava perusteettomasti saamansa tuki – mukaan lukien 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti sovellettavat seuraamukset – maksun ja takaisinmaksun välisen ajan perusteella lasketulla korolla korotettuna. Kuitenkin:

a) jos takaisinmaksu varmistetaan antamalla vielä vapauttamaton vakuus, vakuuden pidättäminen 23 artiklan 1 kohdan tai 33 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastaa maksettavan määrän palautusta,

b) jos vakuus on vapautettu, edunsaaja maksaa maksettavaksi langenneen vakuusmaksun vapautuksen ja maksua edeltävän päivän välisen ajan perusteella lasketulla korolla korotettuna.

Maksu maksetaan 30 päivän kuluessa maksukehotuksen vastaanottamisesta.

– – –”

Asetus N:o 3002/92

10 Asetus N:o 3002/92 kumottiin ja korvattiin interventtiosta peräisin olevien tuotteiden käytön ja/tai määräpaikan tarkastamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 24.11.2009 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1130/2009 (EUVL 2009, L 310, s. 5). Pääasiaan sovelletaan kuitenkin vielä asetusta N:o 3002/92.

11 Asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Jos 5 artiklassa tarkoitetun vakuuden kokonaisen tai osittaisen vapauttamisen jälkeen vahvistetaan, että tuotteet eivät kokonaan tai osittain päätyneet tarkoitettuun käyttöön ja/tai määräpaikkaan, vakuuden vapauttaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on – – pyydettävä kyseistä toimijaa maksamaan vakuutta vastaava määrä, joka olisi menetetty, jos laiminlyönti olisi otettu huomioon ennen vakuuden vapauttamista. Kyseiseen summaan lisätään vakuuden vapauttamispäivästä maksua edeltäneeseen päivään laskettu korko.

Toimivaltaisen viranomaisen vastaanottama edellisessä alakohdassa tarkoitettu summa vastaa perusteettomasti myönnetyn taloudellisen edun takaisin perimistä.

2. [1 kohdassa tarkoitettu] maksu on suoritettava 30 päivän kuluessa maksupyynnön vastaanottamisesta.

– –”

Ranskan oikeus

12 Vanhentumista siviiliasioissa koskevasta uudistuksesta 17.6.2008 annetulla lailla nro 2008-561 (loi n° 2008-561, du 17 juin 2008, portant réforme de la prescription en matière civile; JORF nro 141, 18.6.2008, s. 9856) otettiin käyttöön uusi yleinen vanhentumisjärjestelmä, joka kodifioitiin Ranskan siviililain 2224 §:ään seuraavasti:

”Velvoiteoikeudelliset ja esineoikeudelliset kanteet vanhentuvat viidessä vuodessa siitä päivästä, jona oikeuden haltija on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt saada tietää tosiseikoista, joiden perusteella hän voi vedota oikeuteensa.”

13 Kyseisen lain 26 §:ssä säädetään seuraavaa:

I. – Tämän lain vanhentumisajan kestoa pidentäviä säännöksiä sovelletaan, jos vanhentumisaika ei ollut päättynyt tämän lain voimaantulopäivänä. Tällöin otetaan jo kulunut määräaika huomioon.

II. – Vanhentumisajan kestoa lyhentäviä tämän lain säännöksiä sovelletaan vanhentumisiin tämän lain voimaantulopäivästä lähtien, mutta vanhentumisajan kokonaiskesto ei voi ylittää aikaisemmassa laissa säädettyä kestoa.

III. – Jos kante on pantu vireille ennen tämän lain voimaantuloa, kanteen käsittelyä jatketaan ja siitä annetaan tuomio aikaisempaa lakia soveltaen. Kyseistä lakia sovelletaan myös muutoksenhakuun ja kassaatiovalituksiin. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14 Glencore sai 26.5.1999 todistuksen, jonka perusteella sillä oli lupa viedä irtolastina 3 300 tonnia mallasohraa vientituella.

- 15 Tulliviranomaisten tarkastuksessa ilmenneiden kyseisen mallasohran lastaukseen viennissä käytettyihin aluksiin liittyvien väärinkäytösten johdosta Office national interprofessionnel des céréales antoi Glencorea koskevan perintämääräyksen, jonka kokonaissumma oli 93 933,85 euroa, joka vastasi perusteettomasti saatujen vientitukien määrää lisättyä seuraamuksella, joka on suuruudeltaan 50 prosenttia näistä tuista, ja sakolla, joka on suuruudeltaan 15 prosenttia näistä tuista. Tämä perintämääräys annettiin kyseiselle yhtiölle tiedoksi 25.2.2004.
- 16 Glencore teki tulliviranomaisille touko–syyskuussa 2000 vienti-ilmoitukset 43 630,13 tonnista interventiovehnää.
- 17 Tulliviranomaisten tarkastuksessa ilmenneiden väärinkäytösten, jotka liittyivät viljojen säilytykseen ennen niiden maastavientiä, johdosta Office national interprofessionnel des céréales antoi 30.11.2005 kolme Glencorea koskevaa perintämääräystä, jotka olivat suuruudeltaan 113 685,40 euroa, 22 285,60 euroa ja 934 598,28 euroa, tämän yhtiön perusteettomasti saamien määrien takaisin maksamiseksi. Perintämääräykset annettiin sille tiedoksi 5.1.2006 päivätyllä kirjeellä.
- 18 Riitautettuaan tämän tuomion 15 ja 17 kohdassa tarkoitettut perintämääräykset toimivaltaisessa tuomioistuimessa menestyksettä Glencore maksoi mallasohran viennin osalta saatujen tukien perusteella vaaditut määrät 6.4.2010 ja vehnän viennin osalta saatujen tukien perusteella vaaditut määrät 27.9.2010.
- 19 FranceAgriMer vaati 16.4.2013 tehdyllä päätöksellä, jonka liitteenä oli 12.4.2013 päivätty perintämääräys, Glencorea maksamaan 289 569,05 euron summan tämän yhtiön perusteettomasti saamiin tukiin ja määriin liittyvinä korkoina.
- 20 Glencore nosti tästä päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vedoten kyseisten korkojen perimisoikeuden vanhentumiseen asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan perusteella.
- 21 Tämän vuoksi tribunal administratif de Melun (Melunin hallinto-oikeus, Ranska) on lykännyt asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voidaanko [29.3.2012 annetun tuomion Pfeifer & Langen, C-564/10, EU:C:2012:190] sanamuodosta päätellä, että [asetuksen N:o 2988/95] 3 artiklaa sovelletaan toimenpiteisiin, joilla vaaditaan [asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdan] ja [asetuksen N:o 3002/92] 5 a artiklan mukaisesti suoritettavien korkojen maksamista?
- 2) Onko korkosaatavan katsottava perustuvan lähtökohtaisesti ’jatkuvaan tai toistuvaan’ väärinkäyttöön, joka päättyy saatavan pääoman maksupäivänä, mikä lykkää siten vanhentumisajan alkamishetken korkosaatavan osalta saatavan pääoman maksupäivään saakka?
- 3) Mikäli [toiseen kysymykseen] vastataan kieltävästi, onko vanhentumisajan alkamishetkeksi vahvistettava päivä, jona saatavan pääoman syntymisen aiheuttanut väärinkäyttö on tapahtunut, vai voidaanko se vahvistaa vain päiväksi, jona tuki on maksettu tai vakuus on vapautettu ja joka vastaa näiden korkojen laskennan alkamishetkeä?
- 4) Onko asetuksessa N:o 2988/95 säädettyjen vanhentumissääntöjen soveltamiseksi katsottava, että jokainen toimi, jolla katkaistaan vanhentuminen saatavan pääoman osalta, katkaisee vanhentumisen myös korkojen osalta, vaikka niitä ei mainita saatavan pääomaa koskevan vanhentumisen katkaisevissa toimissa?
- ”

- 5) Onko vanhentuminen tapahtunut asetuksen N:o 2988/95 [3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa] säädetyn enimmäismääräajan päättyessä, jos maksajana oleva laitos vaatii tässä määräajassa perusteettomasti maksetun tuen palauttamista vaatimatta kuitenkaan samaan aikaan korkoja?
- 6) Onko kansallisessa lainsäädännössä siviililain 2224 §:ään lailla nro 2008-561 lisätty viiden vuoden yleinen vanhentumisaika voinut korvata niiden vanhentumisten osalta, jotka eivät olleet vielä tapahtuneet lain nro 2008-561 voimaantulopäivänä, asetuksessa N:o 2988/95 säädetyn neljän vuoden vanhentumisaajan kyseisen asetuksen [3 artiklan 3 kohdassa] säädetyn poikkeuksen mukaisesti?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 22 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädettyä vanhentumisaikaa sovelletaan pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten sellaisten korkosaatavien perimiseen, jotka perustuvat asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohtaan ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklaan.
- 23 Aluksi on huomautettava, että asetuksen N:o 2988/95 1 artiklassa annetaan ”yleinen säännöstö [unionin] oikeuteen kohdistuvia väärinkäytöksiä [koskevista] yhtenäisistä tarkastuksista sekä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista”, jotta – kuten sen kolmannelta perustelukappaleesta käy ilmi – voidaan ”torjua unionin taloudellisia etuja vahingoittavat toimet kaikilla aloilla” (tuomio 11.6.2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Tässä yhteydessä asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa otetaan käyttöön seuraamusmenettelyä koskeva neljän vuoden vanhentumisaika, joka alkaa kulua väärinkäytöksestä, tai jatkuvan tai toistuvan väärinkäytöksen osalta siitä päivästä, jona väärinkäyttö on päättynyt. Tämän säännöksen mukaan alakohtaisissa säännöstoissa voidaan kuitenkin säätää lyhyemmästä määräajasta, joka ei saa olla kolmea vuotta lyhyempi.
- 25 Nyt käsiteltävässä asiassa pääasian kannalta keskeisissä unionin alakohtaisissa säännöstoissa eli maataloustuotteiden vientitukien järjestelmää sääntelevässä asetuksessa N:o 3665/87 ja interventioista peräisin olevien tuotteiden käytön ja/tai määräpaikan tarkastamista koskevassa asetuksessa N:o 3002/92 ei säädetä erityisistä vanhentumissäännöksistä.
- 26 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua neljän vuoden määräaika sovelletaan sekä niihin väärinkäytöksiin, jotka johtavat kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettua hallinnollisen seuraamuksen määräämiseen, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisiin väärinkäytöksiin, joihin kohdistetaan perusteettomasti saadun edun takaisin perimistä koskeva kyseisen asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen toimenpide (ks. vastaavasti tuomio 11.6.2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Asetuksen N:o 2988/95 4 artiklan 1 kohdan mukaan kaikista kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista väärinkäytöksistä seuraa yleensä perusteettomasti saadun etuuden periminen takaisin muun muassa siten, että velkana olevat tai perusteettomasti saadut summat veloitetaan maksamaan takaisin. Mainitun asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa täsmennetään lisäksi, että kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen rajoitetaan saadun etuuden takaisin perimiseen, lisättyinä, jos tästä on säädetty, koroilla, jotka voidaan määritellä kiinteästi.

- 28 Nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että pääasiassa kyseessä olevat toimivaltaisen hallintoviranomaisen lähettämät perintämääräykset Glencoren perusteettomasti saamien tukien ja määrien takaisin perimiseksi niiden väärinkäytösten vuoksi, joihin tämä on syylistynyt, on tehty asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdan perusteella mallasohran irtolastin osalta ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklan perusteella interventiovehnän osalta. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että näiden tukien ja näiden määrien lisäksi perittäviä korkoja koskeva perintämääräys on myös tehty näiden säännösten perusteella.
- 29 Tästä on todettava, että mainituissa säännöksissä säädetään nimenomaisesti, että kyseessä olevan toimijan perusteettomasti saamien tukien ja määrien takaisinmaksettavaan määrään lisätään korot, jotka lasketaan näiden tukien ja määrien perusteella, näiden summien saamisen ja niiden takaisinmaksun väliseltä ajalta. Asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa täsmennetään tältä osin, että toimivaltaisen viranomaisen vastaanottama näin laskettu summa vastaa kyseessä olevalle toimijalle perusteettomasti myönnetyn taloudellisen edun takaisin perimistä.
- 30 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevat perintämääräykset on luokiteltava asetuksen N:o 2988/95 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuiksi ”hallinnollisiksi toimenpiteiksi” sekä siltä osin kuin ne koskevat pääomaa että siltä osin kuin ne koskevat korkoja, koska näillä määräyksillä yhdessä peritään kyseessä olevan toimijan perusteettomasti saama etu takaisin.
- 31 Tästä seuraa, että kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä määräaika sovelletaan pääasian olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa.
- 32 Tätä päätelmää ei horjuta 29.3.2012 annettuun tuomioon Pfeifer & Langen (C-564/10, EU:C:2012:190) perustuva oikeuskäytäntö, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa. Vaikka kyseisen tuomion 53 kohdassa unionin tuomioistuin on katsonut, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklaa on tulkittava siten, että siinä säädettyä vanhentumisaikaa, jota sovelletaan saatavan pääomaan, ei sovelleta tähän saatavaan perustuvien korkojen perimiseen, tällainen tulkinta koski, kuten kyseisestä kohdasta käy ilmi, tilannetta, jossa koronmaksuvelvollisuudesta oli säädetty ainoastaan kansallisessa oikeudessa eikä unionin oikeudessa, kuten nyt käsiteltävässä asiassa.
- 33 Kaiken edellä todetun perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädettyä määräaika sovelletaan pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten sellaisten korkosaatavien perimiseen, jotka perustuvat asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohtaan ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklaan.

Toinen kysymys

- 34 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että se, että toimija on velkaa pääasiassa kyseessä olevien kaltaiset korkosaatavat, muodostaa tässä säännöksessä tarkoitettun ”jatkuvan ja toistuvan väärinkäytöksen”, jonka vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona perusteettomasti maksetut saatavan pääoman muodostavat tuet tai määrät on maksettu takaisin.
- 35 On muistutettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan väärinkäytös on asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla jatkuva tai toistuva, kun sen tekee toimija, joka saa taloudellisia etuja joukosta samankaltaisia toimenpiteitä, joilla rikotaan samaa unionin oikeuden säännöstä (tuomio 11.6.2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Tämän määritelmän valossa Ranskan hallitus väittää unionin tuomioistuimelle esittämässään huomautuksissa lähinnä, että asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua väärinkäytöstä, joka on pääasiassa kyseessä olevan kunkin korkosaatavan alkuperä, on pidettävä erillisenä

väärinkäytöksestä, joka on johtanut saatavien pääoman syntymiseen. Se, ettei saatavan pääomaa ole maksettu, saa siten aikaan jatkuvan väärinkäytöksen koko sen ajan, jona toimija on edelleen velkaa tämän saatavan.

- 37 Tämän tuomion 29 kohdassa esitettyjen seikkojen perusteella pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten korkojen ei kuitenkaan voida katsoa johtuvan asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta väärinkäytöksestä, joka olisi eri kuin väärinkäytös, joka johtaa pääsaatavan pääoman muodostavien tukien ja määrien takaisin perimiseen.
- 38 On muistettava, että asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna väärinkäytöksen tapahtuminen edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä eli taloudellisen toimijan tekoa tai laiminlyöntiä, jolla rikotaan unionin oikeutta, sekä vahinkoa tai mahdollista vahinkoa unionin talousarviolle (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, 24 kohta).
- 39 Unionin oikeuden rikkomista koskevan edellytyksen osalta asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdasta ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklasta ilmenee, että unionin oikeuden säännöksen sama rikkominen johtaa samalla tämän rikkomisen vuoksi perusteettomasti saatujen summien takaisin perimiseen ja korkojen perimiseen näille summille, ja ne yhdessä merkitsevät kyseessä olevalle toimijalle perusteettomasti myönnetyn taloudellisen edun takaisin perimistä.
- 40 Unionin talousarviolle koituvan vahingon tai mahdollisen vahingon olemassaoloa koskevasta edellytyksestä on todettava, että – kuten julkisasiamies on todennut lähinnä ratkaisuehdotuksensa 51 ja 60 kohdassa – asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdassa ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklassa säädettyt korot muodostavat hyvittävät korot, joiden on tarkoitus heijastaa asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna vahingon päivitettyä arvoa vahingon toteutumispäivän ja sen päivän välillä, jona kyseessä oleva toimija maksaa takaisin sen tosiasiallisen määrän.
- 41 Toisin kuin Ranskan hallitus väittää, tästä seuraa, että asetusten N:o 3665/87 ja N:o 3002/92 säännösten rikkomisen osalta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu väärinkäytös johtaa siihen, että peritään takaisin kyseessä olevalle toimijalle perusteettomasti myönnetty taloudellinen etu, joka asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklan mukaan muodostuu tämän toimijan perusteettomasti saamista tuista tai määristä, joihin lisätään näissä artikloissa säädettyt korot.
- 42 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että se, että toimija on velkaa pääasiassa kyseessä olevien kaltaisia korkosaatavia, ei ole tässä säännöksessä tarkoitettu ”jatkuva tai toistuva väärinkäytös”. Tällaisten saatavien on katsottava johtuvan siitä samasta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna väärinkäytöksestä, joka johtaa saatavan pääoman muodostavien, perusteettomasti saatujen tukien ja määrien perimiseen.

Kolmas kysymys

- 43 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa tulkittava siten, että sellaisten seuraamusmenettelyjen osalta, jotka johtavat pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten korkosaatavien perimiseen tähtäävien hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamiseen, tässä 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona on tapahtunut se väärinkäytös, joka johtaa niiden perusteettomien tukien ja määrien takaisin perimiseen, joiden perusteella nämä korot lasketaan, vai alkaako tämä määräaika kulua siitä päivästä, joka vastaa mainittujen korkojen laskemisen lähtökohtaa.

- 44 Aluksi on todettava, että toiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten saatavien on katsottava johtuvan samasta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta väärinkäytöksestä sekä saatavien pääoman että korkojen osalta.
- 45 Siten asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanamuodon mukaan tällaisten saatavien takaisin perimiseen tähtäävien seuraamusmenettelyjen vanhentumisaika on neljä vuotta siitä päivästä, jona kyseinen väärinkäyttö on tapahtunut.
- 46 Päivä, jona mainittu väärinkäyttö on tapahtunut, on määritettävä pääasian tosiseikkojen tapahtumisen perusteella.
- 47 Unionin tuomioistuin on katsonut, että tämän tuomion 38 kohdassa mainittujen väärinkäytöksen toteamiseksi välttämättömien edellytysten perusteella vanhentumisajan alkamisajankohta on viimeisimmän tapahtuman ajankohta, eli joko vahingon tapahtumisen ajankohta, kun vahinko realisoituu unionin oikeuden rikkomista merkitsevän teon tai laiminlyönnin jälkeen, tai kyseisen teon tai laiminlyönnin ajankohta, kun asianomainen etu on myönnetty ennen kyseistä tekoa tai laiminlyöntiä (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, 26 kohta).
- 48 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tältä osin, että vientitukien osalta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vahinko tapahtuu sinä päivänä, jona päätös myöntää lopullisesti kyseinen etu tehdään. Tästä päivästä alkaen on nimittäin todella olemassa unionin talousarviolle aiheutunut vahinko. Vahinkoa ei voida katsoa olevan olemassa ennen kyseisen edun lopullisen myöntämisen päivää, koska muutoin hyväksyttäisiin se, että tämän edun takaisin perimistä koskeva vanhentumisaika voisi alkaa kulua jo sillä hetkellä, jona sitä ei vielä ole myönnetty (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, 32 kohta). Asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklassa tarkoitettuna kaltaisesta vakuudesta on todettava, että asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vahinko toteutuu tämän vakuuden vapauttamispäivänä.
- 49 Nyt käsiteltävässä asiassa pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen aikajärjestys, sellaisena kuin se esitetään ennakkoratkaisupyynnössä, ei tee mahdolliseksi määrittää yhtäältä päivää, jona asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vahinko tapahtui, eikä toisaalta sitä, onko tämä vahinko tapahtunut ennen unionin oikeuden rikkomista merkitsevää toimea tai laiminlyöntiä vai sen jälkeen.
- 50 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, joka tuntee pääasian tosiseikat täysin, on joka tapauksessa määritettävä, onko nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva etu lopullisesti myönnetty ennen unionin oikeuden rikkomista merkitsevää toimea tai laiminlyöntiä. Jos on, kyseessä olevista koroista muodostuvien saatavien takaisin perimiseen tähtäävien seuraamusmenettelyjen vanhentumisaika alkaa kulua tästä toimesta tai laiminlyönnistä. Jos sitä vastoin osoittautuu, että tämä etu on myönnetty kyseisen toimen tai laiminlyönnin jälkeen, dies a quo on mainitun edun myöntämispäivä ja siten päivä, josta mainittujen korkojen laskeminen alkaa.
- 51 Edellä esitettyjen näkemysten perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että sellaisten seuraamusmenettelyjen osalta, jotka johtavat pääasiassa kyseessä olevien korkosaatavien takaisin perimiseen tähtäävien hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamiseen, tässä 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona on tapahtunut väärinkäyttö, joka johtaa niiden perusteettomien tukien ja määrien takaisin perimiseen, joiden perusteella kyseiset korot lasketaan, eli päivästä, joka on tämän väärinkäytöksen muodostavan tekijän eli joko yhtäältä toimen tai laiminlyönnin tai toisaalta vahingon tapahtumapäivä, riippuen siitä, mikä niistä tapahtuu viimeksi.

Neljäs ja viides ennakkoratkaisukysymys

- 52 Neljännellä ja viidennellä kysymyksellään, joita on tutkittava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten korkojen perimiseen tähtäävien hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamiseen johtavien seuraamusmenettelyjen osalta vanhentuminen tapahtuu tässä 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetyn määräajan päätyttyä, kun toimivaltainen viranomaisen vaadittuaan kyseisen toimijan perusteettomasti saamien tukien tai määrien takaisin maksamista ei tässä määräajassa ole tehnyt mitään päätöstä kyseisistä koroista.
- 53 Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ja rakenteesta käy ilmi, että tämän säännöksen neljännessä alakohdassa säädetään ehdoton aikaraja, jota sovelletaan väärinkäytöstä koskevan seuraamusmenettelyn vanhentumiseen, ja tämä vanhentumisaika päättyy viimeistään sinä päivänä, jona kaksinkertaisen tämän säännöksen ensimmäisessä alakohdassa säädetyn vanhentumisajan pituinen aika päättyy ilman, että toimivaltainen viranomaisen on määrännyt seuraamuksesta, paitsi niissä tapauksissa, että hallinnollinen menettely on keskeytetty tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti (tuomio 11.6.2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, 63 kohta).
- 54 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella on todettava, että tätä ehdotonta aikarajaa sovelletaan myös kyseisen asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamiseen (tuomio 3.9.2015, Sodiaal International, C-383/14, EU:C:2015:541, 33 kohta).
- 55 Unionin tuomioistuin on katsonut lisäksi, että kyseisellä määräajalla on tarkoitus vahvistaa taloudellisten toimijoiden oikeusvarmuutta estämällä se, että väärinkäytöksiin liittyvien seuraamusmenettelyjen vanhentumista voidaan lykätä määräämättömäksi ajaksi toistuvilla vanhentumisen katkaisevilla toimilla (ks. vastaavasti tuomio 11.6.2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, 64 kohta).
- 56 Siten lukuun ottamatta sitä tilannetta, että hallinnollinen menettely keskeytetään asetuksen N:o 2988/95 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti, mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetuista toimivaltaisen viranomaisen tutkimista tai seuraamusmenettelyä koskevista toimista, jotka saatetaan kyseessä olevan henkilön tietoon, ei seuraa tämän saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetyn vanhentumisajan katkeaminen (ks. vastaavasti tuomio 11.6.2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, 72 kohta).
- 57 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevien väärinkäytösten kaltaisten väärinkäytösten osalta toimivaltainen viranomaisen on velvollinen toteuttamaan hallinnolliset toimenpiteet, joilla pyritään perusteettomasti myönnetyn taloudellisen edun takaisin perimiseen, joka tapauksessa asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetystä määräajassa.
- 58 Tämän tuomion 30 ja 45 kohdassa esitettyjen toteamusten perusteella tätä määräaikaa sovelletaan sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään perimään takaisin asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdassa ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklassa tarkoitetut määrät, että toimenpiteisiin, jotka koskevat näissä säännöksissä säädettyjä korkoja, ja se alkaa kulua siitä päivästä, jona asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu, asetusten N:o 3665/87 ja N:o 3002/92 säännösten rikkomisen muodostava väärinkäytös on tapahtunut.
- 59 Siten pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa toimivaltainen viranomaisen on aluksi vaatinut saatavien pääoman takaisinmaksamista ennen kuin se on vaatinut korkojen maksamista, tällä viranomaisella oli velvollisuus tehdä mainittujen korkojen maksamista koskeva päätöksensä asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetystä määräajassa, vaikka vanhentumisen katkaisevia toimia olisikin toteutettu näiden korkojen osalta.

- 60 Tästä seuraa, että – kuten pääasiassa – kun vuosina 1999 ja 2000 oli tapahtunut asetuksiin N:o 3665/87 ja N:o 3002/92 liittyviä väärinkäytöksiä, toimivaltainen viranomainen ei voinut asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan perusteella tehdä vuonna 2013 päätöstä asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 3002/92 5 a artiklan perusteella eräänntyneistä koroista, koska – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava – näihin korkoihin liittyvät saatavat olivat kyseisenä ajankohtana vanhentuneet. Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetyn aikarajan ehdoton luonne, tämä päätelmä on tehtävä myös silloin, kun mainittu viranomainen on kyseisessä säännöksessä tarkoitettussa määräajassa tehnyt päätöksen niiden määrien takaisin perimisestä, joista saatavan pääoma koostuu.
- 61 Edellä esitettyjen näkemysten perusteella neljänteen ja viidenteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten korkojen perimiseen tähtääviin hallinnollisiin toimenpiteisiin johtavien seuraamusmenettelyjen osalta tapahtuu vanhentuminen, kun tässä 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetty määräaika on päättynyt, jos toimivaltainen viranomainen ei tässä määräajassa ole tehnyt mitään päätöstä näistä koroista, vaikka se on vaatinut kyseessä olevan toimijan perusteettomasti saamien tukien tai määrien takaisin maksamista.

Kuudes kysymys

- 62 Kuudennella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kansallisessa oikeudessa säädettyä vanhentumisaikaa, joka on pidempi kuin kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty vanhentumisaika, voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa sellaisten korkosaatavien perimiseen, jotka ovat syntyneet ennen tämän määräajan voimaantuloa ja jotka eivät vielä ole vanhentuneet viimeksi mainitun säännöksen mukaisesti.
- 63 On muistutettava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä neljän vuoden vähimmäisaikaa pitempiä vanhentumisaikoja (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, 54 kohta).
- 64 Jäsenvaltioilla on tältä osin edelleen laaja harkintavalta säätää pitempiä vanhentumisaikoja, joita ne aikovat soveltaa sääntöjenvastaisuuksiin, joilla vahingoitetaan unionin taloudellisia etuja (tuomio 17.9.2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat yhtäältä jatkaa mainitun asetuksen antamisajankohtana olemassa olevien pitempien vanhentumisaikojen soveltamista ja toisaalta ottaa kyseisen ajankohdan jälkeen käyttöön uusia vanhentumissääntöjä, joissa säädetään pidemmistä vanhentumisajoista (tuomio 29.1.2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., C-278/07–C-280/07, EU:C:2009:38, 42 kohta).
- 66 Pääasian osalta ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kyseessä olevien väärinkäytösten tapahtumapäivänä kansallisessa oikeudessa ei ollut olemassa mitään vanhentumisjärjestelmää, jota voitaisiin soveltaa asetuksessa N:o 2988/95 säädetyn sijaan.
- 67 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää kuitenkin, että lailla nro 2008-561, jonka siirtymäsäännökset mainitaan tämän tuomion 13 kohdassa, otettiin käyttöön uusi yleinen vanhentumisjärjestelmä, jossa vahvistetaan vanhentumisajaksi viisi vuotta.

- 68 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys koskee sitä, estääkö unionin oikeus asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun pidemmän vanhentumisajan soveltamisen, jos sen vaikutuksesta määräaika, jota lähtökohtaisesti sovelletaan vielä vanhentumattomiin saataviin, pitenee vuodella.
- 69 Aluksi on muistutettava, että kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä vanhentumisaikaa pidemmän vanhentumisajan soveltaminen voi tulla kyseeseen vain, jos mainitun määräajan voimaantulopäivänä kyseessä olevat saatavat eivät ole vanhentuneet kyseisen säännöksen ensimmäisen alakohdan eivätkä sen neljännen alakohdan perusteella, mikä muodostaa ehdottoman aikarajan, kuten tämän tuomion 53 ja 59 kohdasta ilmenee.
- 70 Lisäksi on niin, että jos jäsenvaltiot säätävät pidemmistä vanhentumisajoista asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdan nojalla, ne eivät ole kyseisen säännöksen asyayhteydessä velvollisia säätämään tällaisista pitemmistä vanhentumisajoista erityisissä ja/tai alakohtaisissa säännöstoissa (ks. vastaavasti tuomio 29.1.2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., C-278/07–C-280/07, EU:C:2009:38, 46 kohta). Ne voivat myös antaa säännöksiä, joilla otetaan käyttöön luonteeltaan yleinen vanhentumisaika (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, 57 ja 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 71 Jos asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdan nojalla sovelletaan pidempää vanhentumisaikaa, vanhentuminen tapahtuu vanhentumisen katkaisevan toimen toteuttamisesta riippumatta joka tapauksessa viimeistään sinä päivänä, jona kaksinkertaisen vanhentumisajan pituinen aika päättyy.
- 72 Lisäksi on niin, että vaikka – kuten tämän tuomion 64 kohdasta käy ilmi – jäsenvaltioilla on edelleen laaja harkintavalta säätää pitempiä vanhentumisaikoja, näiden valtioiden on kuitenkin kunnioitettava unionin oikeuden yleisiä periaatteita, erityisesti oikeusvarmuus- ja suhteellisuusperiaatteita.
- 73 Kuten rikosoikeuden alaa koskevasta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, oikeusvarmuusperiaatteen osalta jäsenvaltiot voivat periaatteessa pidentää vanhentumisaikoja silloin, kun ne teot, joista asianomaista syytetään, eivät koskaan ole vanhentuneet (ks. vastaavasti tuomio 8.9.2015, Taricco ym., C-105/14, EU:C:2015:555, 57 kohta).
- 74 Suhteellisuusperiaatteesta on todettava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun pidemmän kansallisen vanhentumisajan soveltamisella kyseisessä asetuksessa tarkoitettuja väärinkäytöksiä koskevissa seuraamusmenettelyissä ei saada selvästi ylittää sitä, mikä on tarpeen unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Siviililain 2224 §:ssä, sellaisena kuin on muutettuna lailla nro 2008-561, säädetyn kaltaisesta viiden vuoden vanhentumisajasta on todettava, että se on vain yhden vuoden asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä vanhentumisaikaa pidempi. Näin ollen tällainen määräaika ei ylitä sitä, mikä on tarpeen, jotta kansalliset viranomaiset voivat määrätä seuraamuksia unionin talousarviota vahingoittavista väärinkäytöksistä, ja se noudattaa oikeasuhteisuusvaatimusta.
- 75 Erityisesti pääasiassa kyseessä olevan tilanteen osalta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on – ottaen huomioon toiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen annetut vastaukset sekä tämän tuomion 58 kohdassa esitetyt näkemykset, jotka koskevat pääasiassa kyseessä olevien kaltaisiin korkosaataviin sovellettavan vanhentumisajan alkamishetkeä – varmistettava, olivatko kyseiset saatavat vanhentuneet viiden vuoden määräajan käyttöön ottamisesta annetun lain nro 2008-561 voimaantulopäivänä asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen ja neljänteen alakohtaan nähden. Jos osoittautuu, ettei vanhentumista ollut tapahtunut kyseisenä päivänä, näyttäisi asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan perusteella olevan niin, että määräaika, joka on kaksinkertainen tässä laissa säädettyyn viiden vuoden määräaikaan nähden, olisi joka tapauksessa

päättynyt sinä päivänä, jona toimivaltainen viranomainen oli tehnyt päätöksensä pääasiassa kyseessä olevista koroista vuoden 2013 huhtikuussa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistettava.

- 76 Edellä esitettyjen päätelmien perusteella kuudenteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kansallisessa oikeudessa säädetty vanhentumisaikaa, joka on pidempi kuin kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty, voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa sellaisten saatavien perimiseen, jotka ovat syntyneet ennen tämän määräajan voimaantulopäivää ja jotka eivät vielä ole vanhentuneet viimeksi mainitun säännöksen perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

- 77 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädettyä määräaika sovelletaan pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten sellaisten korkosaatavien perimiseen, jotka perustuvat maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27.11.1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87, sellaisena kuin se on muutettuna 18.3.1997 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 495/97, 11 artiklan 3 kohtaan ja interventioista peräisin olevien tuotteiden käytön ja/tai määräraikan tarkastamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 16.10.1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3002/92, sellaisena kuin se on muutettuna 26.4.1996 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 770/96, 5 a artiklaan.
- 2) Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että se, että toimija on velkaa pääasiassa kyseessä olevien kaltaisia korkosaatavia, ei ole tässä säännöksessä tarkoitettu ”jatkuva tai toistuva väärinkäytös”. Tällaisten saatavien on katsottava johtuvan siitä samasta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta väärinkäytöksestä, joka johtaa saatavan pääoman muodostavien, perusteettomasti saatujen tukien ja määrien perimiseen.
- 3) Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että sellaisten seuraamusmenettelyjen osalta, jotka johtavat pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten korkosaatavien takaisin perimiseen tähtäävien hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamiseen, tässä 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona on tapahtunut väärinkäytös, joka johtaa niiden perusteettomien tukien ja määrien takaisin perimiseen, joiden perusteella kyseiset korot lasketaan, eli päivästä, joka on tämän väärinkäytöksen muodostavan tekijän eli joko yhtäältä toimen tai laiminlyönnin tai toisaalta vahingon tapahtumapäivä, riippuen siitä, mikä niistä tapahtuu viimeksi.
- 4) Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten korkojen perimiseen tähtääviin hallinnollisiin toimenpiteisiin johtavien seuraamusmenettelyjen osalta tapahtuu vanhentuminen, kun tässä 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetty määräaika on päättynyt, jos

toimivaltainen viranomainen ei tässä määräajassa ole tehnyt mitään päätöstä näistä koroista, vaikka se on vaatinut kyseessä olevan toimijan perusteettomasti saamien tukien tai määrien takaisin maksamista.

- 5) **Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kansallisessa oikeudessa säädettyä vanhentumisaikaa, joka on pidempi kuin kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty, voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa sellaisten saatavien perimiseen, jotka ovat syntyneet ennen tämän määräajan voimaantulopäivää ja jotka eivät vielä ole vanhentuneet viimeksi mainitun säännöksen perusteella.**

Allekirjoitukset